

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Saksb.: Åsmund Andersen
e-post: fmnoaad@fylkesmannen.no
Tlf: 75531597
Vår ref: 2012/6804
Deres ref: 2012/15608 NAT-VE-TLA
Vår dato: 26.08.2013
Deres dato: 08.05.2013
Arkivkode: 432.4

Holmvassdalen naturreservat - endring av verneforskrift - fylkesmannens tilrådning

Vi viser til deres ref. 2012/15608 NAT-VE-TLA. Fylkesmannen i Nordland påpekte i brev av 10.6.2012 behov for endring av verneforskriften for Holmvassdalen naturreservat i Grane kommune. I direktoratets svar av 8.5.2013 ble Fylkesmannen bedt om å sende forslag om endret verneforskrift på høring. Forslaget ble sendt på høring til grunneiere, rettighetshavere og berørte interesser den 10.5.2013.

Oppsummering av høring

Det kom inn sju høringsuttalelser. Uttalelsene kom fra Sametinget, Torgrim Eggen, Reindriftsforvaltningen Nordland, Voengel Njarke reinbeitedistrikt, Helgeland museum, NOF Nesna og Statskog SF.

Generelle kommentarer: **Statskog SF** har ingen motforestillinger, **Helgeland Museum** har ingen innvendinger og **Jernbaneverket** aksepterer foreslåtte endringer av verneforskriften for Holmvassdalen naturreservat. **Sametinget** har ingen merknader til foreslåtte endringer av verneforskriften, men henstiller fylkesmannen om å iverksette prosessen med utarbeidelse av forvaltningsplan for reservatet. **Sametinget** ber også fylkesmannen om å vurdere etablering av et forvaltningsstyre for naturreservatet der samiske interesser er representert.

Fylkesmannens kommentar: Vi har planlagt snarlig oppstart av arbeidet med å utarbeide forvaltningsplan for Holmvassdalen naturreservat, men ser det ikke som hensiktsmessig å starte arbeidet før de foreslåtte forskriftsendringene er avklart. Når det gjelder spørsmålet om forvaltningsstyre for Holmvassdalen naturreservat, så vil ikke Fylkesmannen ta initiativ til dette da det er per i dag ikke er gitt politiske føringer om endring av forvaltningsordningen for små verneområder.

Skogsbilvei på vestsiden av jernbanelinja

Det er ikke framkommet innvendinger til foreslått endring av verneforskriftens §4, punkt 5, om at transport på eksisterende veier i forbindelse med jernbanedriften skal begrenses til bare å gjelde anleggsveien til Holmvassåsen.

Voengel Njarke reinbeitedistrikt skriver imidlertid at det er viktig for reindriften å ha tilgang til skogsbilveien som planlegges gro igjen. Dette for å minske tilstedeværelsen av reindriftsutøvere med ulike motoriserte kjøretøy. Samtidig presiserer **Helgeland museum** og **NOF Nesna** at all kjøring langs skogsbilveien må opphøre for at veien skal kunne gro igjen.

Både **Helgeland museum** og **NOF Nesna** mener at veien bør fjernes på mer aktivt vis enn bare naturlig gjengroing.

NOF Nesna skriver videre at skogsbilveien går gjennom ett av de aller rikeste kalkskogområdene i hele reservatet, og at målet bør være å gjenskape verdifulle habitater som gikk tapt som følge av vegbyggingen. Det vises til at en stor naturtypeforekomst av høystaude-kalkgranskog gikk tapt i forbindelse med byggingen av skogsbilveien i 1997. Denne naturtypen synes å være den aller mest artsrike naturtypen i Holmvassdalen.

NOF Nesna informerer om at det er en kabel nedgravd i vegskulderen til skogsbilveien, og antar at vedlikehold eller utskifting av denne før eller senere vil være nødvendig. Det må snares avklares hvilke konsekvenser dette har for gjengroingen av skogsbilveien. NOF Nesna mener at dersom kabelen ikke kan flyttes og vei revegeteres, så må dette få følger for forslaget om forskriftsendring vedrørende opprustning av anleggsveien, siden en opprustning forutsetter at skogsbilveien kan gro igjen/avvikles.

NOF Nesna fortsetter at dersom veien kan avvikles og gro igjen så bør ulovlig motorisert ferdsel fysisk forhindres ved at det i tillegg til bom graves en dyp grøft tvers over veibanen, da en bom lett kan passes av motorsykler, mopeder osv. Videre bør ca. 20 stikkrenner av et ikke-nedbrytbart materiale graves opp og fjernes, for å gjenskape den naturlige dreneringen. Grøftene bør plugges igjen for å lede vannet mest mulig til sine naturlige løp.

NOF Nesna viser til unntaksparagrafen, § 4, punkt 4, i verneforskriften: Bestemmelsene er ikke til hinder for: «Nødvendig materiell nyttetransport, inkludert transport av felt storvilt, på eksisterende skogsbilvei avmerket på reservatkartet», og slår fast at dersom skogsbilveien skal gro igjen etter intensjonene, må denne bestemmelsen fjernes fra eksisterende forskrift. Det påpekes videre at det er nødvendig å fjerne skogsbilveien fra alle elektroniske kart og framtidige kartutgivelser, siden målet er at den skal avvikles.

Fylkesmannens kommentar: Vi registrerer at det ikke er noen innvendinger til at jernbanedriftens transport på eksisterende veier skal begrenses til bare å gjelde anleggsveien til Holmvassåsen. Voengel Njarke reinbeitedistrikt, NOF Nesna og Helgeland Museum har alle innspill til skogsbilveiens videre skjebne, hvorvidt den skal benyttes i forbindelse med reindrift, gro naturlig igjen eller om veien aktivt skal fjernes og området revegeteres. Fylkesmannen vurderer at dette er spørsmål som bør behandles i forbindelse med forvaltningsplan.

Anleggsveien til Holmvassåsen

Det er ikke framkommet innvendinger i høringen til forslag om endring av verneforskriftens § 4, punkt 12, slik at den gamle anleggsveien skal kunne rustes opp til en bedre standard enn det som tillates per i dag. Men **NOF Nesna** har innvendinger til den foreslåtte standarden som veien skal tillates opprustet til.

Fylkesmannen har foreslått at veien skal kunne opprustes til standard tilsvarende veiklasse 3. **NOF Nesna** skriver at dette legger til rette for en vei som skal være minimum fire meter bred og økt bredde i svingene. Grøftene skal minst være 20 cm under planum og bunnbredden minimum 30 cm. Minste tillatte indre diameter på stikkrenner er 300 mm. Videre forutsetter klasse 3 at det anlegges møteplass for hver 500 meter og snuplass for hver kilometer. I tillegg skal store mengder vegetasjon fjernes langs veien, i 3 meters bredde utenfor grøftkant, om ikke annet er bestemt. Landbruksvei klasse 3 skal ha en

dimensjonerende aksellast på 10 tonn og (sitat): «kunne trafikkeres med lass hele året med begrensninger i teleløsningsperioden og i perioder med spesielt mye nedbør.»

Veistandarden er myntet på tømmerbiler og vogntog.

NOF Nesna poengterer at konsekvensutredningen som var vedlagt jernbaneverkets søknad om å oppgradere vei baserer seg ikke på opprusting av anleggsveien til landbruksvei klasse 3, men kun opprustning av en lavstandard traktorvei. **NOF Nesna** er undrende til hvorfor det er foreslått en så høy standard på veien når jernbaneverket ikke har søkt om å oppruste veien til en slik standard, og stiller spørsmål ved om det er behov for en vei med slik standard til blokkposten øst for jernbanesporet ved boligene på Holmvassås. **NOF Nesna** mener at det er nødvendig med en ny konsekvensutredning om veien skal opprettes til denne standarden, siden dette innebærer naturinngrep som ikke er utredet. **NOF Nesna** foreslår at den delen av veien som går inn i reservatet følger nøyaktig eksisterende trase for å minimalisere belastningen på naturmiljøet og at dagens veibredde opprettholdes. En veibredde på 4 meter i reservatet, med tilhørende fjerning av vegetasjon på begge sidene, vil føre til betydelig økt risiko for nye stormfelling. Videre ber de om at det ikke opprettes snuplass og møteplass i reservatet, og at sprengning ikke utføres. Arbeidet bør gjøres i perioden 15. august til 1. april, for å skåne fuglelivet i hekketiden. Videre bes det om at eventuelt felt trevirke i reservatet blir liggende, slik at biomassen ikke reduseres.

Statskog SF kommenterer at oppgradering av anleggsveien til veiklasse 3 vil medføre inngrep i tilliggende områder, og ønsker derfor felles befarings med jernbaneverket før utbygging starter. **Statskog SF** ønsker også dialog om hensiktsmessig plassering av bom. **Voengel Njarke reinbeitedistrikt** skriver at det er også viktig for reindriften å ha tilgang til anleggsveien til Holmvassåsen i forbindelse med gjeting av rein. Reinbeitedistriktet presiserer at det er viktig at det anskaffes bom på begge veiene, og at det kun er Jernbaneverket og reindriften som har nøkkel til disse. Dette for å minske motorisert ferdsel, samt sørge for mer ro til rein som befinner seg i området.

*Fylkesmannens kommentar: Vi vurderer de innkomne innspillene dithen at det ikke er innvendinger til at det er behov for endring av tillatt standard på anleggsveien til Holmvassåsen i verneforskriftens § 4 punkt 12, men at det er uenighet om hvilken standard veien skal tillates oppgraderes til. Fylkesmannen har i høringsutkastet foreslått å sette veiklasse 3 som standard, selv om veien ikke er omsøkt i denne standarden. Dette fordi det er en klart definert veistandard som ikke kan misforstås. Fylkesmannen er enig i **NOF Nesnas** innspill om at dette er en mer omfattende veistandard enn det som er vurdert i konsekvensutredningen. Vi moderer derfor vår tilråding av § 4 punkt 12 i samråd med jernbaneverket til følgende:*

12. Gammel anleggsvei til Holmvassås kan oppgraderes og vedlikeholdes i henhold til standard for landbruksvei klasse 7.

Det vil blant annet si at veien på rette og svakt kurvede strekninger skal være 3,5-4 meter bred. I svingete områder kan bredden økes litt i henhold til «Normaler for landbruksveier». Veigrøft og stikkrenner kan etableres ved behov.

Forhold som vegetasjonsregulering og hensiktsmessig plassering av bom vil bli behandlet i forvaltningsplan. Når det gjelder nøkler til bom er dette veieiers (Jernbaneverket) ansvar. Vi forutsetter at nøkler bare gis eller lånes ut til personer/etater som har gyldig dispensasjon fra verneforskriften til å kjøre på veien.

Oppkjøring av skiløype til gapahuk

Det er ikke framkommet innvendinger i høringen til en tilføyelse av et nytt punkt 13 under paragraf 5 der forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til oppkjøring av skiløype til gapahuk. Imidlertid er det kommet presiseringer fra Helgeland Museum og Torgar Eggen at tjønna gapahuken ligger ved er Meisfærttjønna. Helgeland Museum skriver at navnet også fremkommer på norgeskart.no.

Fylkesmannens kommentar: Vi tar innspill om navn på tjønna som gapahuken ligger ved til følge og endrer i tilrådingen til Miljødirektoratet foreslått § 5 punkt 13 til:

13. Oppkjøring av skiløype til gapahuk ved Meisfærttjønna.

Tilråding

Fylkesmannen i Nordland tilrår, jf. brev fra Direktoratet for naturforvaltning av 8.5.2013 og høringsdokumentet av 10.5.2013 at verneforskriften for Holmvassdalen naturreservat endres i henhold til vedlagte forskrift.

I kapittel IV begrenses den nødvendige transporten inn til jernbaneanlegget til bare gjelde den gamle anleggsveien til Holmvassås, samtidig som at det åpnes for at anleggsveien kan oppgraderes og vedlikeholdes i henhold til standard for landbruksvei klasse 7.

I kapittel VI åpnes det for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til oppkjøring av skiløype til gapahuken ved Meisfærttjønna.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg
fylkesmann

Roar Høgsæt
fylkesmiljøvernssjef

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg: Forslag til ny verneforskrift

Kopi på epost til:

Grane kommune
NOF Nesna
Sametinget
Voengel Njarke reinbeitedistrikt
John Kappfjell
Helgeland Museum
Jernbaneverket
Statskog SF

Vedlegg 1.

Med rød skrift - foreslåtte endringer.

Forskrift om verneplan for skog. Vedlegg 13. Holmvassdalen naturreservat, Grane kommune, Nordland

Hjemmel: Fastsatt ved kgl. res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet. **Endret ved forskrift xx.xx.2013 nr. xx**

§ 1. Avgrensning

Det fredete området Holmvassdalen berører følgende gnr./bnr. I Grane kommune: 58/1, 58/4, 59/1 og 60/1.

Reservatet dekker et totalareal på ca. 60 km². Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:50 000 datert Miljøverndepartementet desember 2008. De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Grane kommune, hos Fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekart som lages etter grensemerking.

§ 2. Formål

Formålet med fredningen er å bevare et relativt lite påvirket naturområde med dets samlede naturvariasjon i form av arter, naturtyper, økosystemer og et stort biologisk mangfold, og de naturlige geologiske og økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor forekomst av gammel naturskog, et stort innslag av rike skogtyper og et rikt artsmangfold. Området har med denne bakgrunn en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

§ 3. Fredningsbestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forureningsstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke fullstendig.
4. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt. Start og landing med luftfartøy er forbudt.
5. Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
6. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskriftforby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.

7. Bruk av sykkel, hest og kjerre, samt bruk av hest til ridning og kløving er forbudt utenom eksisterende veger.

§ 4. Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3, er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket omfatter ikke øvelseskjøring.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1–4, er ikke til hinder for:

2. Uttransport av felt elg og hjort med lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av beltekjøretøy på snødekt mark ved utøvelse av reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.
4. Nødvendig materiell nyttetransport, inkludert transport av felt storvilt, på etablert skogsbilvei avmerket på reservatkartet.
5. Bruk av jernbanelinja gjennom området, samt nødvendig vedlikehold av jernbaneanlegget med alle tilhørende elementer, inkludert vegetasjonsregulering av hensyn til jernbanedriften. Inkluderer også nødvendig transport inn til jernbaneanlegget på ~~eksisterende veier~~ **anleggsvei til Holmvassås**, samt elektrifisering av jernbanestrekningen.
6. Nødvendig uttransport av syke og skadde bufe. Kjøring kan først skje etter at det skadde eller syke dyret er lokalisert. Kjøretøy som brukes skal være skånsomme mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1 – 3, er ikke til hinder for :

7. Sanking av bær og matsopp.
8. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
9. Beiting.
10. Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
11. Vedlikehold av anlegg og bygninger som var i bruk på fredningstidspunktet.
12. ~~Gammel anleggsvei til Holmvassås kan vedlikeholdes med standard pr 2004. kan oppgraderes og vedlikeholdes i henhold til standard for landbruksvei klasse 7.~~
13. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
14. Skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander.
15. Reindrifas nødvendig uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr.

§ 5. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Nødvendig øvingskjøring for formål nevnt i § 4 nr. 1.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
 - a. uttransport av felt storvilt med annet kjøretøy enn lett terrengkjørende beltekjøretøy.
 - b. aktiviteter etter § 4 nr. 11.
 - c. aktiviteter etter § 5 nr. 5.
3. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift, i tråd med forvaltningsplan jf. § 7.
4. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Istandsetting og vedlikehold av kulturminner.
7. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 5.

-
8. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
 9. Start og landing med helikopter ved utøvelse av reindrift.
 10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
 11. Uttak av torv til vedlikehold av gammer og hytter i nasjonalparken.
 12. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet i samsvar med godkjent forvaltningsplan.
 13. **Oppkjøring av skiløype til gapahuk ved Meisfærtjønnna.**

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

§ 6. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7. Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.